

Avslutningskonferanse

REBO

09.april 2013

Brukermedvirkning og kommunale beslutningsprosesser

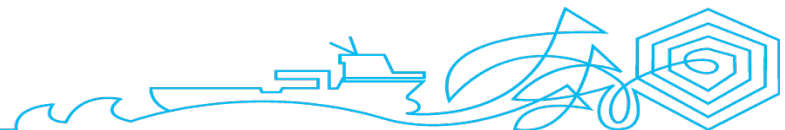


Kristiansund kommune



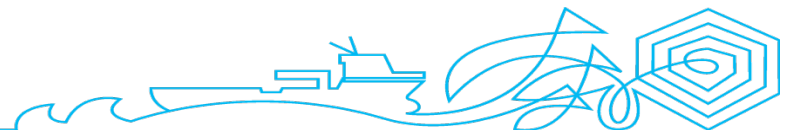
Innhold

- **Sentrale faktorer for boligsosiale satsinger og aktiviteter**
- **Plan for planprosess – tiltak**
- **Brukermedvirkning**
 - Dalegata - Tollåsenga
 - Tempokjelleren
 - Tollåsengaakademiet
- **Beslutningsprosesser**
 - organisering og erfaringer

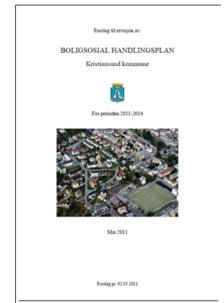


Sentrale drivere/faktorer for utvikling av det boligsosiale tilbudet i Kristiansund

- Arbeidet med boligsosiale handlingsplaner
- Helhetstenking og brukermedvirkning
- Tverretatlig og tverrfaglig arbeidsgruppe
- Helhetlig plan for Tollåsenga
- Tollåsengaakademiet
- Tempokjellern
- Det langvarige samarbeidet med Husbanken
- Samarbeid med forskningsinstitusjoner

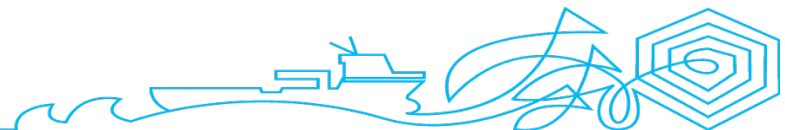


Revisjon av boligsosial handlingsplan

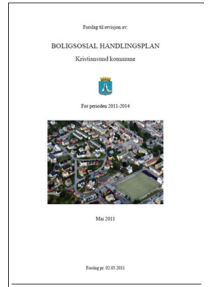


Tre viktige forutsetninger:

- ✓ Prosessen med utarbeidelse, behandling og revisjon av boligsosial handlingsplan har vært et sentralt fundament for den boligsosiale innsatsen
- ✓ Bruk av støtte- og tilskudds ordninger har vært avgjørende for å utvikle tiltak og metoder
- ✓ Helhetstenkning og tverr/flerfaglig samarbeid

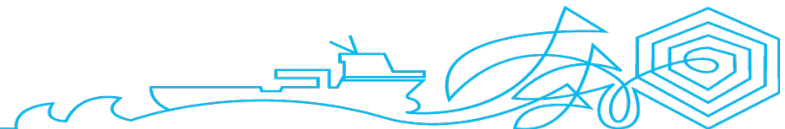


Revisjon av boligsosial handlingsplan

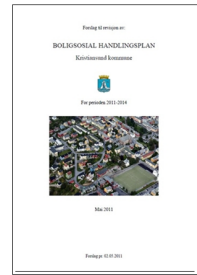


Planenes intensjoner

- Utvikle en helhetlig og tverrsektoriell planlegging/ansvar.
- Klargjøre det kommunale boligpolitiske ansvar.
- Legge grunnlag for en bred boligpolitisk diskusjon om prioriteringer og veivalg.
- Dreie fokus fra den tradisjonelle tekniske innfallsporten til å se boligspørsmål i et velferdsmessig perspektiv.
- Legge grunnlaget for et boligsosialt program med forpliktende føringer for de neste fire årene.

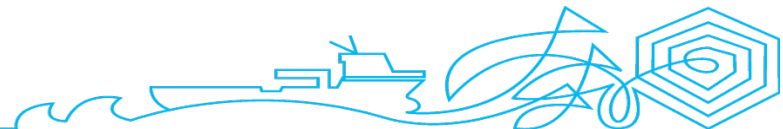


Revisjon av boligsosial handlingsplan

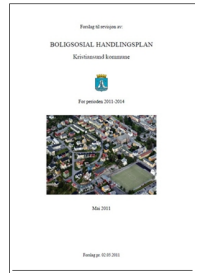


Organisering av arbeidet:

- Organisert med en egen politisk plangruppe bestående av repr. Fra formannskapet og daværende utviklingsutvalg.
- Utviklingsseksjonen og Bygg- og Eiendomsseksjonen hadde felles ansvar for utredning og sekretariatsarbeidet. Alle relevante kommunale instanser ble trukket med i arbeidet.
- Bred kartlegging av behov og gjennomgang av dagens kommunale boligmasse.
- Kontakt med Husbanken og en rekke andre aktuelle instanser/virksomheter.
- Egen organisering av gjennomføringen av planen med prosjektgruppe, referanse/brukergrupper mv.



Revisjon av boligsosial handlingsplan

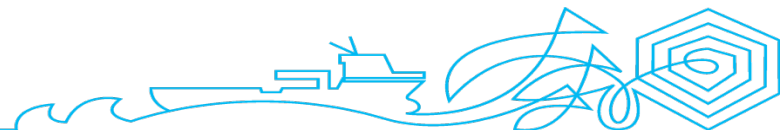


Hva inneholdt planen?

➤ Vedtatt i Bystyret 20.12.2011

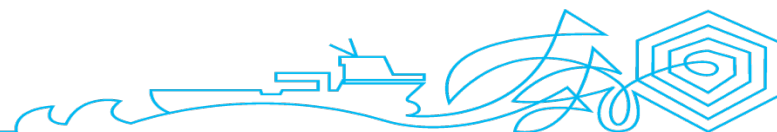
En rekke føringer og tiltak for å dekke kommunens boligsosiale behov:

- Utbygging av flere og varierte boliger
- Utnyttelse av statlige støtteordninger
- Areal for boligsosiale formål
- Oppfølgingstjeneste i bolig
- Arbeidet med tildeling av bolig
- Organisering av det boligsosiale arbeidet
- En helhetlig plan for Tollåsengaområdet



Brukermedvirkning

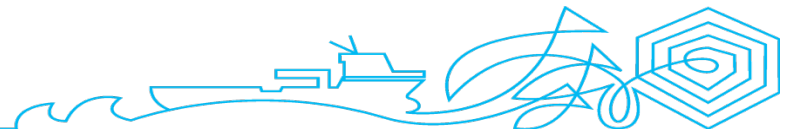
Noen erfaringer fra Kristiansund kommune



Brukermedvirkningsprosjektet

Dalegata 52 – litt historikk og noen målsettinger

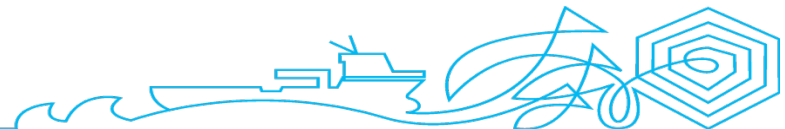
- ✓ Nedslitt boligblokk med "dårlig rykte"! Bomiljøet preget av klassiske kjennetegn på "siste stoppested" for problembelastede beboere med små utsikter til endring.
- ✓ Beboere med sammensatte behov og dårlig boevne. Mange med årelang rusavhengighet.
- ✓ Målet for prosjektet var å legge grunnlaget for et nytt bomiljø preget av:
 - Økt boevne og livskvalitet
 - Bedre mulighet for deltakelse i arbeid og aktivitet
 - Forebygging av institusjonsopphold
 - Forebygging av utkastelse fra bolig
 - Forebygge rekruttering til rusmiljø



Brukermedvirkningsprosjektet

Sentrale virkemidler og tiltak

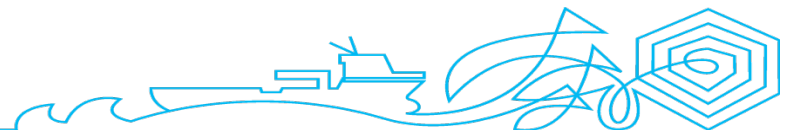
- ✓ Fullstendig utvendig og innvendig rehabilitering av bygningen.
- ✓ Reduksjon av antall leiligheter
- ✓ Fellesareal og tilpasset baseareal
- ✓ Aktiv involvering og medvirkning fra beboerne i alle faser av prosjektet – (Medvirkningsprosjektet)
- ✓ Styrking og koordinering av tjenester



Brukermedvirkningsprosjektet

Intensjoner og grunnlag

- Aktiv deltagelse gjennom ukentlige beboermøter, referansegruppe, omfattende individuell kontakt og motivasjon, ekskursjoner, sosiale sammenkomster med mer.
- Hovedfilosofien har vært at deltagelse basert på ansvarliggjøring og tillit skaper forsterket engasjement for i varetakelse av eget liv og et annet forhold til bolig og bomiljø.
- Medvirkningsprosjektet har vært muliggjort gjennom økonomisk støtte fra Husbanken (Kompetansetilskudd) og en aktiv dialog med Husbankens medarbeidere var en viktig inspirasjon i arbeidet!



Noen erfaringer...

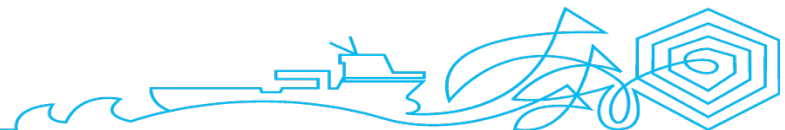
(med bevisst brukermedvirkning)

Ansvarliggjøring

Myndiggjøring

Eierforhold

- ✓ Forsterket engasjement for ivaretagelse av eget liv
- ✓ Sosialt forbyggende og samlende
- ✓ Synliggjøring av reelle tjenestebehov
- ✓ Krav til videre oppfølging og mulig endret tjenestevilkår



En helhetlig plan for Tollåsenga

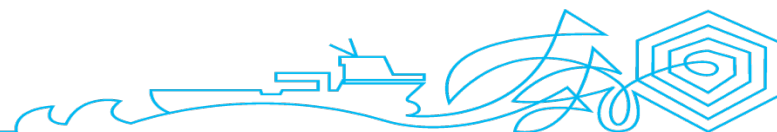


Tollåsengaprojektet

Et forprosjekt for å utvikle en
helhetlig plan for boligområdet

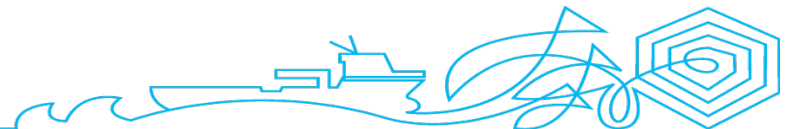
Statrapport til Husbanken

Kristiansund kommune september 2011



Sentrale prosjektutfordringer

- ✓ Hvordan få til en systematisk brukermedvirkning i alle faser av gjennomføringen
- ✓ Systematisk kartlegging av flerfaglige perspektiver i områdeutvikling og hvilke faktorer/metoder som er vesentlig i en helhetlig utviklingsplan
- ✓ Nye modeller/organisering og synergier i forhold til organisering og tilrettelegging av brukertjenester og aktivitetstilbud i bomiljøer
- ✓ Nye spennende løsninger når det gjelder planløsninger, bomiljø og bokvaliteter ved rehabilitering av eldre bebyggelse
- ✓ Veien fra ”problemområde” til levende og positivt lokalsamfunnsprosjekt
- ✓ Anvendelse, bruk og utnyttelse av ulike støtte og tilskuddsordninger i utvikling av slike prosjekter.



En helhetlig plan for Tollåsengaområdet



Boligsosial handlingsplan sier:

”Et omfattende arbeid”

Med bakgrunn i den planprosessen som er gjennomført er det utarbeidet ulike skisser og forslag til mulige bygningsmessige løsninger som deler Tollåsengaområdet i to områder:

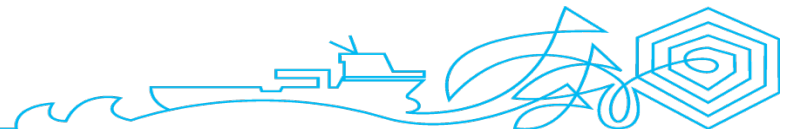
- *Området nord for Ivar Aasensgt.*
- *Området sør for Ivar Aasensgt.*



En helhetlig plan for Tollåsengaområdet

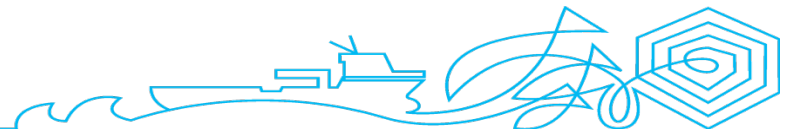
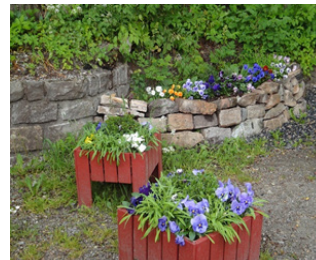
Status i arbeidet

- ✓ Det bygningsmessige arbeid noe forsinket
- ✓ SINTEF/REBO engasjert i utredning av energi og universal utforming
- ✓ Tollåsengaakademiet - som utviklingsarena...
- ✓ Samarbeid med NTNU samfunnsforskning/Sintef om prosjektet "Stolt beboer"
- ✓ Utvikling av "Tempokjelleren" - et viktig tiltak

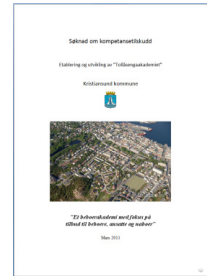


Tollåsengaområdet – Tempokjelleren

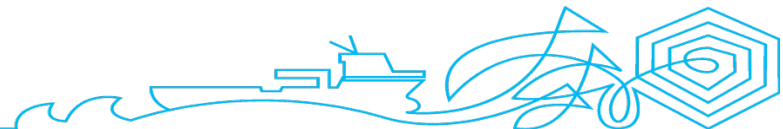
- Et resultat av forslag til tiltak i planarbeidet
- Viktig sosial arena og treffsted
- Ulike brukerstyrte aktiviteter
- Uformell "bistandsbase" – enkel tilgang til hjelp!
- Inngår som et sentralt utviklingstiltak for "Tollåsengaakademiet"
- Gjennomført en evalueringsstudie av tiltaket



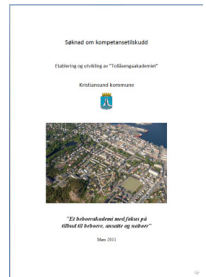
Tollåsengaakademiet



- Kristiansund kommune ble tildelt kompetansetilskudd fra Husbanken for å utvikle prosjektet
- Prosjektets formål er å utvikle og opparbeide Tollåsengaakademiet som en viktig del av å etablere et nytt og trygt bomiljø i området
- Gjennom dette prosjektet skal det igangsettes blant annet tilpasset opplæring for beboere og ansatte, ulike aktivitetstilbud og tiltak for å utvikle og styrke det sosiale fellesskapet i boligområdet.
- Det er også et viktig mål at de metoder og aktiviteter som utvikles gjennom prosjektet skal på sikt tas i bruk for alle i Kristiansund kommune som bor i kommunalt disponerte boliger eller har tilrettelagte tjenester gjennom kommunen



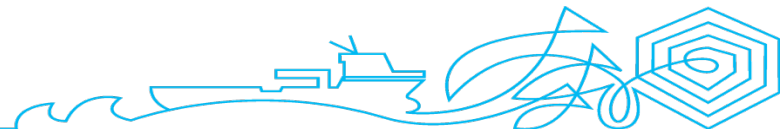
Tollåsengaakademiet



Gjennomføringen av dette prosjektet er foreløpig delt inn i to hovedfaser, hvor første fase strekker seg fra mai 2011 til desember 2012 og andre fase fra januar 2013 til desember 2013.

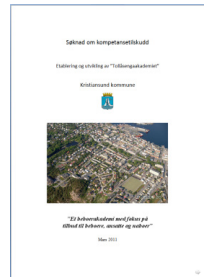
Sentrale prosjektoppgaver i første fase har blant annet vært:

- Etablering av referanse og prosjektgruppe
- Kartlegging og kontakt med relevante samarbeidsinstitusjoner og aktører
- Gjennomføring av arbeidsverksteder med vekt på beboeropplæring og områdeutvikling i samarbeid med Husbanken
- Utarbeide og prioritere tiltak, aktiviteter og opplæring i samarbeid med beboere og ansatte
- Etablere kontakt med universitet/høgskoler og utarbeide prosjekt/studie
- Utpøving av sentrale kurs og basisopplæring for ansatte og beboere
- Etablere og utprøve praktisk samarbeid med opplæringsinstitusjoner, frivillige organisasjoner og næringsliv
- Gjennomføring av relevant studie/forskningsprosjekt

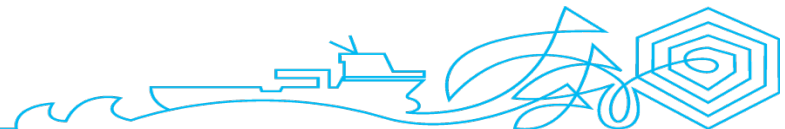


Tollåsengaakademiet

Noen utfordringer og prioriterte oppgaver i prosjektet

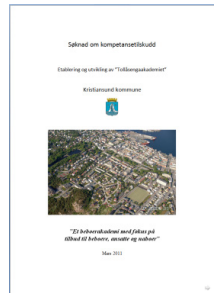


- Opprettholde medvirkning og engasjement fra beboere
- Gjennomføre kurs som "angår" beboerne
- Utvikle aktiviteter som styrker samhold og deltakelse
- Få til en god forankring av kontakt og samarbeid med frivillige og næringsliv
- Gjennomføring av forskning/studie i samarbeid med NTNU samfunnsforskning
- Støtte fra Husbanken til gjennomføring av fase 2



"Stolt beboer"

– et viktig samarbeidsprosjekt

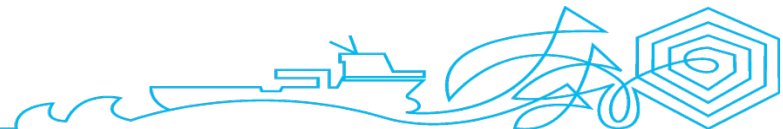


- Samarbeidsprosjekt med NTNU samfunnsforskning/REBO
- Målet er å dyktiggjøre beboere og utvikle bedre tjenester

Konsentrert om 3 opplæringspakker:

1. *Kunnskaper/ferdigheter som beboer*
2. *Ivaretagelse av egen bolig – inkludert energikunnskap*
3. *Ny organisering og bedre samordning av tjenester til beboerne*

- Sammenfallende mål mellom "Stolt beboer" og "Tollåsengaakademiet"



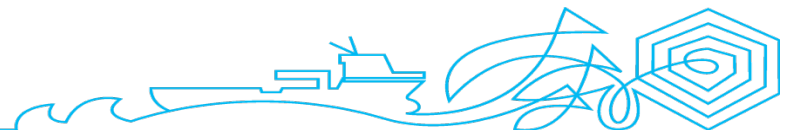
Kommunale beslutningsprosesser

NIBR-rapport 2012:25

Boligsosial planlegging og det kommunale plansystemet
(Kristianund, Steinkjer, Melhus)

Norsk institutt for by- og regionforskning har i sin rapport
blant annet understreket :

- Forankring
- Brukermedvirkning
- Utviklet gode prosesser og gode enkeltprosjekter som gode forbilder
- Tverrfaglig engasjement

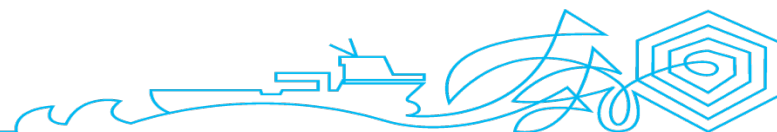


Boligsosial arbeidsgruppe



Bakgrunn

- 2007 opprettet kommunen en tverretattlig boligsosial gruppe som både skulle ha ansvar for å koordinere gjennomføringen av de boligsosiale tiltak som var vedtatt i handlingsplanen, men som også skulle arbeide for god tverretattlig samordning og utvikling av det boligsosiale arbeidet i kommunen. Evalueringer viste at denne arbeidsgruppen har hatt stor betydning for å koordinere og utvikle kommunens boligsosiale tiltak og kompetanse.
- I tillegg til at arbeidsgruppen har vært et naturlig bindeledd mellom ulike instanser og enheter, har den hatt viktige oppgaver i sammenheng med utvidet samarbeid med Husbanken og andre sentrale utviklingsaktører.
- I vedtatt boligsosial handlingsplan er det slått fast at rådmannen gir mandat og utpeker medlemmer i den tverretattlige arbeidsgruppen.

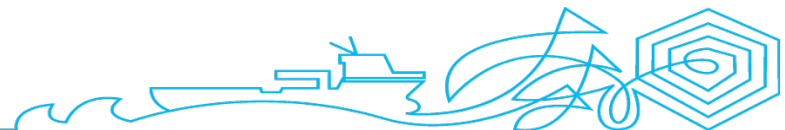


Boligsosial arbeidsgruppe



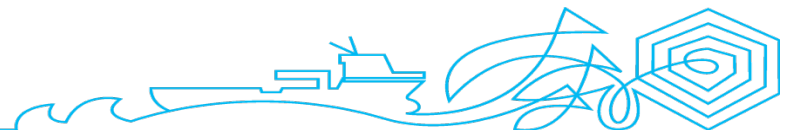
Eksempel på noen sentrale oppgaver siste året...

- Pådriverfunksjon for gjennomføring av ulike prioriterte tiltak
- Etablering av flere midlertidige boliger – fra akuttboliger til småhus
- Etablering av prosjektet "Fra leie til eie"
- Retningslinjer/prosedyrer for oppfølgingstjenester av og i bolig
- Samordne aktivitet i forhold til gjennomføring av "Tollåsengaprojektet"



Oppsummering av noen sentrale forhold som har hatt betydning for utvikling og resultater i kommunen

- En god plan/planprosess og utnyttelse av statlige støtte- og tilskuddsordninger
- Deltakelse i ulike fagnettverk og forpliktende samarbeid med eksterne aktører
– *Husbanken er et godt eksempel!*
- Tverrfaglig prosjektgruppe med ansvar både for planlegging og gjennomføring har skapt et felles grunnlag og et helhetlig perspektiv
- Sammenheng mellom oppbygging av lokal kompetanse og faglig nyorientering når det gjelder metodikk og tiltak
- Politisk og administrativ forankring og engasjement
- Arbeide aktivt i forhold til budsjett og økonomiplan



Kommunale beslutningsprosesser

Et forsøk på litt mer oppsummering ...

- **"Ikke hvile på sine laubær"**
- det er ingen selvfølge at kommunen skal prioritere boligsosial innsats og tiltak og en må være forberedt på mange kamper og tålmodig innsats.
- **Ikke sluntre med forankringsarbeidet**
- en overbevist politiker kan være gull verd!
- **Legg til rette for at brukere kan trekkes inn i alle deler og sammenhenger i prosessen, også i formelle fora.**
-brukere må bli synlig og høres selv om dette kan medføre "uro"
- **Samordne oss i prosessen slik at flere kan fremme samme budskap**
- **Aktivt og bevist forhold til informasjon og rette et større søkelys på det vi lykkes med!**
- oppmerksomhet utenfra er viktig - ekstern anerkjennelse gir interne gevinster!
- **Forskningsmessig fokus**
- bidrar til kompetanseheving og legitimitet for at dette er et viktig arbeid

